



Kraków



Ośrodek Kultury
im. C. K. Norwida

WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE DOM KULTURY

2021

katalog podsumowujący
pierwszy rok
realizacji projektu

Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida

INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Dawny Zakładowy Dom Kultury HiL powstały w 1955 r., choć początki biblioteki instytucji sięgają już 1950 r. Od 1995 r. instytucja kultury Miasta Krakowa. Towarzyszy Nowej Hucie i jej mieszkańcom i mieszkankom niemal od samego początku. Swoimi działaniami inspirowa, wzmacnia potencjał i wzajemne więzi nowohucian oraz poczucie odpowiedzialności za miejsce, w którym żyją. Jego oferta powstaje przy współpracy i w odpowiedzi na potrzeby społeczności lokalnej. Prowadzone działania nastawione są na animację środowiska lokalnego i edukację kulturalną. Wielokierunkowa działalność na terenie Nowej Huty ma na celu pozyskiwanie i przygotowanie osób i grup do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości poprzez realizację programów edukacyjnych, artystycznych, społeczno-kulturalnych i proekologicznych skierowanych do społeczności lokalnej. Ośrodek włącza się w procesy związane z rewitalizacją, dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym, a także tożsamością Nowej Huty, wzmocnieniem potencjału społecznego i partnerskim rozwojem środowiska lokalnego, realizuje projekty o zasięgu lokalnym i międzynarodowym, współpracując z licznymi partnerami i organizacjami pozarządowymi. Prowadzi działalność w trzech lokalizacjach: os. Górali 5 (Nowohuckie Laboratorium Dziedzictwa z Pracownią Animacji Ekologicznej, Kino Studyjne Sfinks, które jest producentem Nowohuckiej Kroniki Filmowej, Galeria Huta Sztuki, Biblioteka Główna), os. Górali 4 (Klub ARTzona z Pracownią Wolontariatu i Pracownią Praktyk Edukacyjnych i Rozwojowych – Przestrzeń Inspiracji), os. Złotego Wieku 14 (Klub Kuźnia z Biblioteką).

31-959 Kraków

os. Górali 5

tel. 12 644 27 65 | sekretariat@okn.edu.pl | www.okn.edu.pl

**WYJĄTKOWE
HISTORIE
POWSZECHNE
DOM KULTURY**

2021

katalog podsumowujący
pierwszy rok
realizacji projektu

WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE DOM KULTURY 2021

Tekst: Małgorzata Hajto

Projekt okładki, skład i projekt graficzny
publikacji: Monika Orzeł / Orła Robota

Redakcja językowa i korekta:
Magdalena Petryna

Fotografie: Marta Kozłowska-Derlatka, Małgorzata
Hajto, Aleksander Hordziej, Julia Lachiewicz,
Paweł Ogrodzki, Agnieszka Pięta-Jadczak,
Katarzyna Szczęśniak.

Koordynatorka projektu: Małgorzata Hajto

Wydawca:

Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida
INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA
31-959 Kraków, os. Górali 5
tel. 12 644 27 65 | sekretariat@okn.edu.pl
www.okn.edu.pl

Katalog podsumowujący pierwszy rok realizacji projektu
WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE. DOM KULTURY

○ PROJEKCIE





JUTRO
BĘDZIEMY
WSZYSCY
ZDROWI

ALEKS
EDYTA

WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE.

DOM KULTURY to dwuletni projekt (jego realizacja zaplanowana została na lata 2021 i 2022), którego celem jest rozbudzenie kreatywności-czynnika warunkującego rozwój społeczności lokalnych, wspieranie zdolności artystycznych, zaktywizowanie uczestników_czek do działań twórczych, a przede wszystkim stopniowe odbudowanie publiczności po kryzysie wywołanym pandemią Covid-19. W projekcie zaplanowaliśmy działania z zakresu edukacji kulturalnej, o silnym nacechowaniu arteterapeutycznym (m.in. wykorzystujące muzykoterapię, filmoterapię, terapię przez ekspresję teatralną, plastyczną i wizualną), ważne dla rozwoju i odbudowy kapitału społecznego miasta Krakowa, ze szczególnym uwzględnieniem pięciu dzielnic nowohuckich, czyli terenu bezpośredniego oddziaływania Ośrodka Kultury im. C.K. Norwi-da. Do udziału w przedsięwzięciu zaprosiliśmy mieszkańców_nki Krakowa, a także artystów_ki, arteterapeutki_ów, edukatorki_ów i animatorki_ów kultury oraz profesjonalnych twórców_czynie z różnych obszarów kultury

i sztuki.

Wierzymy, że dzięki zaplanowanym działaniom projektowym nasz Dom Kultury na powrót staje się miejscem spotkań ludzi o różnorodnych możliwościach i potrzebach twórczych, wrażliwych na piękno, przestrzenią bezpieczną, otwartą, pozbawioną barier w wyrażaniu emocji, aktywizującą, rozbudzającą kreatywność, integrującą. Punktem wyjścia do wszystkich działań stały się wspólne doświadczenia i „historie powszechne” z trudnego pandemicznego czasu. Działania kulturalne i artystyczne, będące wartością samą w sobie, stają się swoistą terapią zarówno dla uczestników_czek zadania, jak i animatorów_ek oraz początkiem nowego otwarcia DOMU KULTURY.

Sztukę i wspólne działania twórcze wykorzystujemy jako narzędzia edukacyjne, tworząc przestrzeń dla komunikacji różnych grup wiekowych i społecznych, wzmacniając tożsamość i poczucie własnej wartości. Program projektu **WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE. DOM KULTURY** powstał na bazie doświadczeń zebranych przez animatorów_ki Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida w trudnym pandemicznym 2020 r. Odwołuje się bezpośrednio do wniosków z badań przeprowadzonych w pierwszej połowie 2020 r. przez zespół ARTzony Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida w ramach projektu KREACJE. W SIECI KULTURY / Dom Kultury + Inicjatywy lokalne 2020¹.

¹ Pełny „Raport do czytania [i przemyslenia]” jest dostępny na stronie Ośrodka Kultury: <https://okn.edu.pl/artzona/kreacje-w-sieci-kultury-raport-do-czytania-i-przemyslenia/> (dostęp: 8 grudnia 2021).







Uczestnicy czki badania wskazali główne obszary i tropy, którymi powinien podążać dom kultury w czasie wychodzenia z kryzysu po pandemii Covid -19. Są to: 1/ działania profesjonalizujące, wspierające w poruszaniu się w nowej rzeczywistości po pandemii Covid-19, 2/ traktowanie kultury jako przestrzeni spotkań, dzielenia się emocjami, wrażeniami, 3/ wychodzenie poza schematy z odrobiną szaleństwa, 4/ wsparcie ekosystemów: sąsiedzkich, podwórkowych, przyrody, 5/ dom kultury jako lokalna grupa wsparcia, niosąca ukojenie i regulująca stres, 6/ działania będące celebrazją i świętem rodzinnym, 7/ działania umożliwiające bycie razem i wzmacniające relacje międzyludzkie.





Wyjątkowa historia, historia szczególna, historia niezwykła. Takie historie, choć niecodzienne, zwykły zdarzać się codziennie. To zazwyczaj historie indywidualne, w mniejszym lub większym stopniu zmieniające nasze życie, wpływające na nasze losy czy sposób patrzenia na rzeczywistość. Opowieści pełne radości, wdzięczności, refleksji, i te wypełnione smutkiem, łzami, czasem trudnymi emocjami, pełne sprzeciwu i rozczarowania. Historie, z którymi próbujemy się mierzyć, które próbujemy „oswajać” podczas naszego przedsięwzięcia to wyjątkowe historie powszechne. Tym razem już nie tylko indywidualne, ale właśnie powszechne. Wszystkie nierozzerwalnie łączą się z niezwykłym czasem, który rozpoczął się w marcu 2020 r. To opowieści towarzyszące wspólnotowemu doświadczeniu ostatniego półtora roku, historie czasu izolacji, ale i powrotów, odbudowywania poczucia bezpieczeństwa, bliskości i zaufania. Historie wyjątkowe również dlatego, że opowiedziane za pośrednictwem domu kultury.

Do dzielenia się tymi szczególnymi opowieściami zaprosiliśmy uczestników czki naszego przedsięwzięcia pt. WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE. DOM KULTURY. Spotykaliśmy się zarówno w przestrzeniach Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida – ARTZonie i Studyjnym Kinie SFINKS, jak i w pięknych okolicznościach nowohuckiego i krakowskiego krajobrazu. Spotykaliśmy się z namłodszymi, nieco starszymi, najstarszymi mieszkańcami nkami naszego miasta, ale także z całymi rodzinami.









Wszystkim nam potrzeba spokojnego powrotu do dawnych przyzwyczajeń i aktywności. Potrzeba nam wytchnienia, refleksji, ukojenia, a szczególnie spotkań i wspólnej, kreatywnej, wolnej zabawy. Każdego z nas czas pandemii doświadczył i nadal doświadcza w mniejszym lub większym stopniu. Ponieważ w Ośrodku Kultury im. C.K. Norwida wierzymy w terapeutyczną moc kultury i sztuki, zaprosiliśmy do współpracy najlepszych animatorów_ki oraz edukatorów_ki, którzy dzielili się z nami nie tylko swoją wiedzą i talentami, ale przede wszystkim wrażliwością w doświadczaniu otaczającego nas świata.

Co wydarzyło się w 2021 r.? Program naszego przedsięwzięcia składał się z siedmiu niezależnych części. Pierwszą z nich była część zatytułowana MYŚLI NA DOBRY CZAS – Kreatywne Śniadania w Ogrodzie / ARTzonie. Spotykaliśmy się w Tajemniczym Ogrodzie oraz w przestrzeniach ARTzony, na rodzinnych śniadaniach uwalniających dobre emocje, które stawały się remedium na deficyt bliskości, pozytywnych wrażeń i inspirujących przeżyć. Śniadania

połączone były z warsztatami twórczymi, przybliżającymi w praktyce różne dziedziny sztuki pięknej i użytkowej. Były okazją do celebracji, swoistego rodzinnego święta. Część druga nosiła tytuł POTĘGA MARZEŃ i była serią warsztatów kreatywnych. Znalazły się tu między innymi warsztaty animacji filmowej dla dzieci, zajęcia fotograficzne dla młodzieży i dorosłych, warsztaty teatralne dla dzieci, działania muzyczne – wokalne pt. „Co nam daje wspólne śpiewanie?“, i instrumentalne – bębniarskie, warsztaty filmoterapii, realizowane przy wsparciu Studyjnego Kina SFINKS, adresowane do dzieci i do dorosłych widzów. Trzecia część – PRZESTRZEŃ UWOLNIONA, to działania otwierające Ośrodek, wychodzące poza mury budynków, ale także w sposób symboliczny uwalniające potencjały kreatywne poprzez inspirację przestrzenią i otaczającym nas światem, eksperymentowanie, improwizowanie. W ramach tej części wspólnie z Nowohuckim Laboratorium Dziedzictwa i ARTzoną wybraliśmy się w TWÓRCZE PODRÓŻE po Nowej Hucie połączone z kreatywnymi piknikami i warsztatami.

Podczas rodzinnych warsztatów zatytułowanych WYBRZMIENIA/WYTCHNIENIA, eksperymentowaliśmy z dźwiękami miasta, odkrywali ich piękno, by przemieniać je w poetyckie historie. Eksperyment, współdziałanie, analiza, inspiracje, projektowanie i prototypowanie to podstawowe procesy, które przeprowadziliśmy, odkrywając ukryty potencjał otaczających nas dźwięków oraz emocji. Z kolei podczas SPOTKAŃ POŚRODKU, podjęliśmy się próby stworzenia Kreatywnej Mapy Nowej Huty. Osadzaliśmy na niej bliskie i dalsze przestrzenie zarówno publiczne i prywatne, skwery, podwórka, ogródki przyblokowe, parki, nowe otwarte miejsca współpracy domu kultury z mieszkańcami. PRZESTRZEŃ UWOLNIONA to także Żywa Ściana Ekspresji w ARTzonie, instalacja, gdzie można było zostawić swój ślad, dać upust emocjom, rozterkom, ale także podzielić się z nami marzeniami. Część czwarta to RODZINNE REZYDENCJE ARTYSTYCZNE w ARTzonie - weekendowe wydarzenia, podczas których rodziny stawały się gospodarzami domu kultury, przygotowując przy wsparciu zespołu instytucji

specjalny program wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców_nek Krakowa. Rodzinni rezydentki w przestrzeni ARTzony stawali się animatorkami_ami życia kulturalnego, prawdziwymi Domownikami_czkami, moderatorami_kami i odkrywczyniami_cami potencjału kreatywnego tkwiącego w społeczności miasta. Część piątą stanowiły plenerowe malarskie spotkania dla seniorów_ek - działania o charakterze wychwytanym dla grupy, która podczas pandemii była jedną z najbardziej dotkniętych izolacją. Pod okiem profesjonalnych twórczyń_ców i nauczycielek_i akademickich grupa seniorek_ów szlifowała swoje talenty w gościnnych progach Wydziału Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. Podsumowaniem pleneru był wernisaż wystawy prac jego uczestniczek_ków, zorganizowany w galerii ARTzony. Szóstą częścią naszego przedsięwzięcia był ODWAŻNY FESTIWAL KREATYWNOŚCI, skierowany do artystów_ek, twórców_czyń, na co dzień mocno obecnych w życiu naszego Ośrodka Kultury. Dla nich przygotowaliśmy serię warsztatów rozwojowych i artystycznych. Festiwalowi towarzyszy-

szła wystawa oraz działania performatywne. Wszystkie aktywności i zmagania z naszymi talentami, emocjami, kreatywnością i wrażliwością podsumowaliśmy podczas otwartego kreatywnego spotkania pt. NIEODZOWNOŚĆ DOMU KULTURY. Była to okazja do posłuchania opowieści osób biorących udział w projekcie, podzielenia się wrażeniami i refleksjami.

Podczas pierwszego roku realizacji projektu WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE. DOM KULTURY staraliśmy się stworzyć w pełni interaktywną przestrzeń wymiany myśli, pełną niespodzianek, w której poruszaliśmy się, eksperymentując i doświadczając domu kultury w nowatorski i czasami nieprzewidywalny sposób. Wierzymy, że poprzez realizację projektu WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE. DOM KULTURY udało nam się stworzyć na nowo warunki do współuczestniczenia, współtworzenia życia kulturalnego, nowego doświadczania przestrzeni kulturalnych, inspirowania się do twórczych działań, przełamywania barier, oporów i strachu, wzajemnego odbudowania po-

czucia bezpieczeństwa i zaufania, podniesienia emocjonalnego dobrostanu uczestników_czek, a przede wszystkim na powrót tworzenia kreatywnej atmosfery w domu kultury.

Małgorzata Hajto
Koordynatorka projektu
WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE
DOM KULTURY

OPOWIEŚCI W DZIAŁANIU

POTĘGA MARZEŃ.

Działania z zakresu edukacji kulturalnej
w obszarach animacji filmowej, fotografii,
muzyki, teatru i filmu,
o walorach arteterapeutycznych,
adresowane do wszystkich
grup wiekowych.



Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz,



na obraz Boży go stworzył.

FOTOGRAFIA

Czy można w kreatywny sposób zmierzyć się z trudnymi emocjami, odczuciami, wspomnieniami? Czy nasze doświadczenia pandemiczne mogą stać się impulsem do rozpoczęcia twórczej drogi? Wreszcie w jaki sposób dzięki terapeutycznej sile sztuki możemy poprawić nasz dobrostan? Odpowiedzi na te pytania poszukiwali uczestnicy czki warsztatów fotograficznych z cyklu POTĘGA MARZEŃ, które prowadziła w ARTzonie Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida Marzena Kolarz, artystka fotograficzka i nauczycielka akademicka, laureatka wielu nagród i wyróżnień w dziedzinie sztuk wizualnych. *Ważnym aspektem naszych działań była próba rejestracji, dokumentacji oraz zapis rzeczywistości i dzisiejszej sytuacji. Ten rodzaj interwencji fotograficznej daje możliwość zanotowania rzeczywistości tu i teraz, zauważenia w otaczającym nas świecie znaków i symboli, ale otwiera także możliwość reakcji na stan rzeczywisty czy nawet kreacji, próby zmiany* – podkreśla prowadząca warsztaty. Na bazie wykonanych w trakcie spotkań fotografii, a także tych odszukanych w archiwach domowych, notatek

i zapisków powstały autorskie ziny. Jedne w większym, a inne w mniejszym stopniu poświęcone problemom nowej rzeczywistości, w której przychodzi nam żyć od kilkunastu miesięcy.



A czym jest zin? To niewielkiej objętości publikacja, a właściwie czasopismo, na łamach którego jego autor_ka w twórczy sposób prezentuje swoją opinię, spostrzeżenia i refleksje na wybrany temat. Ziny są wydawnictwami niezależnymi, publikowanymi nieregularnie, własnym, najczęściej niewielkim nakładem finansowym. Zazwyczaj rozprowadzane są w obiegu niezależnym, w niewielkiej liczbie egzemplarzy, od kilku do kilkuset sztuk. Przy ich tworzeniu wykorzystywane są techniki manualne, takie jak rysunek, kaligrafia, malarstwo, choć najbardziej rozpowszechnioną metodą ich tworzenia jest ksero.

Szczególnym rodzajem zinów są artziny, które przyjmują formę nośnika sztuki. Twórcy artzinów stosują różne techniki. Znajdziemy wśród nich kolaż, ręczne nanoszenie szablonowego graffiti na kolejne egzemplarze oraz eksperymentalne próby językowo-obrazowe. Galerię artzinów, które powstały podczas warsztatów z cyklu POTĘGA MARZEŃ można obejrzeć na fanpage'u ARTzony na Facebooku: www.facebook.com/ARTzonaOKN.







Radosci



Betrarka



MUZYKA

Co nam daje wspólne muzykowanie? Muzykowanie w grupie przynosi więcej korzyści, niżby mogło się wydawać. Siła muzyki jest naprawdę imponująca. Jej stała obecność w życiu, co zostało udowodnione przez naukowców, poprawia nasze zdrowie, samopoczucie, rozbudza dobre emocje i uczucia, czyni nas szczęśliwsiymi ludźmi. Ma arteterapeutyczne działanie. Jako środek terapeutyczny zaczęto wykorzystywać ją na szerszą skalę tuż po II Wojnie Światowej. Muzykowanie, a nawet samo słuchanie muzyki, pomaga w lepszej komunikacji, zwiększa możliwości koncentracji intelektualnej, a co za tym idzie – uczenia się. Muzykując, poprawiamy naszą jakość życia. Muzykując w grupie, dodatkowo wzmacniamy nasze więzi i relacje z innymi, budujemy poczucie wspólnotowości. Ostatnie pandemiczne miesiące, długa izolacja i wymuszony dystans społeczny sprawiły, że jeszcze bardziej zatęskniliśmy do bycia bliżej siebie, spotkania z drugim człowiekiem. Jedną z odpowiedzi na te potrzeby, którą zaproponowaliśmy w projekcie WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE. DOM KULTURY były grupowe,

rodzinne spotkania z muzyką. Spotkania w dwóch formach – instrumentalnej i wokalne. Do wspólnego muzykowania zaprosiliśmy całe rodziny oraz dwóch doświadczonych i niezwykle empatycznych prowadzących. Jednym z nich był Krystian Truchalski, nauczyciel, arteterapeuta, oligofrenopedagog. Krystian poprowadził dla nas warsztaty bębniarskie na bębnach afrykańskich djembe oraz innych tradycyjnych instrumentach perkusyjnych. Warsztaty miały formułę zabawy z rytmem i dźwiękiem. Sam Krystian podkreśla: *rytm wywołuje naszą aktywność i dzięki aktywności wywołujemy rytm. To piękne koło wpisuje się w kształt kręgu muzycznego, w którym każdy staje się twórcą. Pozytywne doświadczenie uaktywnia w nas potencjał, dzięki któremu możemy w pełni doświadczać życia, życia które jest rytmem.*

Do poprowadzenia wspólnego śpiewania zaprosiliśmy Pawła Bohatera, nowohuckiego wokalistę, autora tekstów i producenta, autora pandemicznego, jednak pełnego nadziei utworu „Po wszystkim”. Tę piosenkę wybraliśmy

wspólnie jako materiał do ćwiczeń i zabawy przy naszym śpiewaniu.









TEATR I ANIMACJA FILMOWA

W wyjątkowe podróże po wspólnych historiach ostatnich miesięcy podczas warsztatów teatralnych i animacji filmowej zabrali najmłodszych Marta i Cezary Skroczy. Były to nietypowe spotkania z młodymi uczestnikami_czkami i sztuką, nietypowe, bo inspiracją i tematem przewodnim działań artystycznych stało się nasze wspólne doświadczenie ostatnich pandemicznych miesięcy.

Kiedy powiedzieliśmy dzieciom, że tematem, inspiracją warsztatów teatralnych będzie pandemia to zgodnym chórem zakrzyknęły - „O nie! Znowu!”. I było lekkie rozczarowanie. Taka była pierwsza reakcja. Ale tak naprawdę później okazało się, że miały bardzo dużo do powiedzenia. I rzeczywiście prywatne historie stały się bardzo istotne w dalszej naszej pracy - to, że ktoś zachorował, że nie mógł wychodzić z domu, pójść do szkoły. Ważne było powiedzenie o tym w przestrzeni publicznej. I w ogóle znaczące było, żeby zacząć o tym mówić, jakoś tak bardziej twórczo. Bo tak naprawdę cały czas byliśmy ograniczani tym, co trzeba, co można, a zwłaszcza tym, czego nie wolno. A tutaj

w końcu zaczynaliśmy się tym bawić. W przypadku warsztatów teatralnych dzieci czuły się lekko ograniczone samą formą, tym że muszą coś odegrać. Chociaż udało nam się zastosować trochę abstrakcyjnych rozwiązań w naszych wspólnych działaniach. Ale w przypadku tworzenia filmów animowanych to rzeczywiście wyobraźnia popłynęła. Można było wreszcie swobodnie stoczyć jakąś własną „wojnę” z pandemią, wyzwolić się, splukać ją z siebie. Zresztą na warsztatach animacji filmowej dzieci miały silną potrzebę opowiedzenia całej pandemii. Chciały opowiedzieć od czego się zaczęło, znaleźć ten moment, w którym pojawił się wirus, pokazać, skąd się wziął. Czasami to były abstrakcyjne teorie o tym, że pojawił się z kosmosu, że pojawiło się UFO i wypuściło pierwszego nietoperza. Tak, nietoperz towarzyszył nam jako zwierzę „źródło” wirusa. I później uczestnicy_czki warsztatów pokazywali etapami te wszystkie ograniczenia i rozwiązania, które przynosiła na przykład szczepionka. To było niezwykle interesujące, w jaki sposób dzieci układały sobie w głowach cały proces od

wybuchu do powiedzmy zakończenia pandemii, a właściwie do tego momentu, w którym teraz jesteśmy - mówi Marta Skrocka.

Co do środków wyrazu, czy teatralnych, czy animacyjnych, to wydaje się, że to był trafny sposób, trafna metoda. Dzieci jakby niezauważalnie próbowały sobie z tym poradzić, poprzez zabawę, a następnie teatr czy animację filmową. Sztuka to najlepszy i chyba jedyny sposób. Dzieci w typowej dyskusji na podobny trudny temat nie do końca będą szczerze.

Dopiero poprzez pracę artystyczno-fizyczną są w stanie wypowiedzieć to, co naprawdę czują - dopowiada Cezary Skrocki.

Wierzę głęboko w terapeutyczną funkcję sztuki. Chociaż wiem, że gdybyśmy zapytali teraz uczestników_czki, to pewnie powiedzieliby, że nie zauważyli istotnej zmiany w życiu po przejściu tego rodzaju warsztatów. Ale ja sama, jako osoba, która od zawsze miała silną potrzebę wyrażania się artystycznie - od dziecka, a szczególnie w okresie dorastania - wiem, że uprawianie sztuki wyrównywało mi różne ciśnienia psychiczne. Pamiętam ten proces od

środka. Malowanie, rysowanie, czy wykonywanie czegokolwiek związanego z tworzeniem powoduje uwolnienie negatywnych emocji. Mimochodem przynosi szczęście. Jest to swego rodzaju katharsis. Samo wykonywanie sztuki, czy to jest teatr, film, czy zwyczajne malowanie, rzeczywiście oczyszcza i pozwala przejść dalej z emocjami, które w innym przypadku będą gromadzić się w człowieku. Negatywne emocje zakwaszają organizm, a sztuka bezsprzecznie go oczyszcza - podsumowuje Marta Skrocka.

Efekty pracy dzieci podczas warsztatów animacji filmowej można obejrzeć na naszych profilach na portalach społecznościowych Facebook oraz na kanale YouTube.





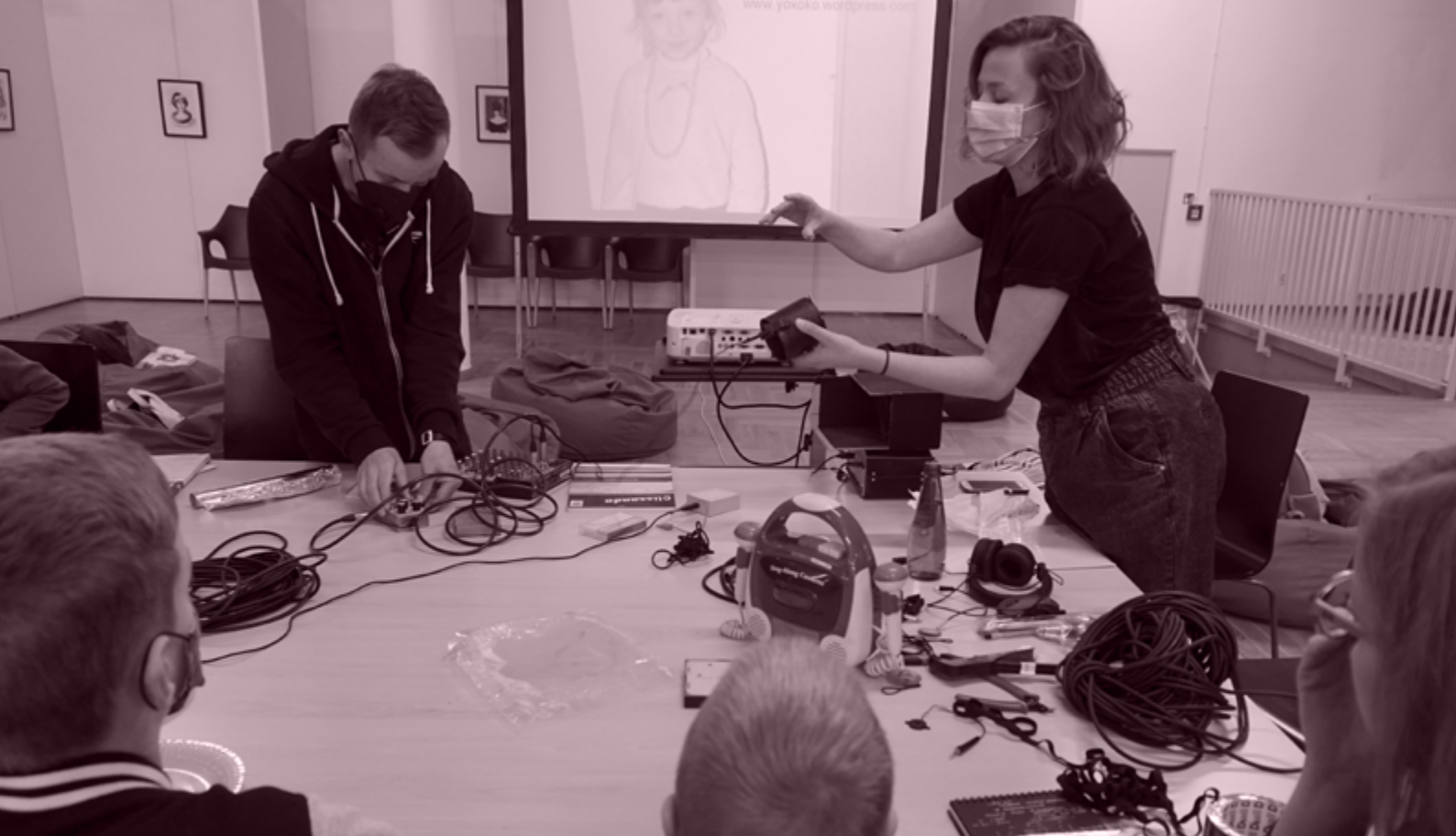
PRZESTRZEŃ UWOLNIONA.

Działania otwierające instytucję kultury i wychodzące poza mury budynków, ale także w sposób symboliczny uwalniające potencjały kreatywne poprzez inspirację przestrzenią i otaczającym nas światem oraz opowieściami. To także eksperymentowanie, improwizowanie, wyzwalamie potencjałów twórczych uczestników_czek.









WYBRZMIENIA / WYTCHNIENIA

Łacińskie słowo *sonitus* w języku polskim ma wiele znaczeń. Tłumaczymy je jako ton, odgłos, dźwięk, ale także grzmot, szcęk, hałas.

Dźwięk, świadomość jego istnienia i znaczenia w życiu człowieka obecne były od zawsze, przede wszystkim za sprawą jednego z pięciu zmysłów – słuchu. Dawno temu ludzie wykorzystywali różnego rodzaju przyrządy oraz proste instrumenty dźwiękowe do ogłaszania alarmu czy odstraszenia dzięki zwierzyny.

Człowiek starożytny posługiwał się wieloma instrumentami muzycznymi, strunowymi, takimi jak lira czy harfa, perkusyjnymi – bębnami i talerzami, oraz dętymi, na przykład hałaśliwą piszczalką zwaną aulos. Starożytni Grecy, o czym świadczą teksty źródłowe, mogli poszczycić się sporą wiedzą na temat własności, tajników budowy i strojenia źródeł dźwięku. Nad fizyczną naturą dźwięku rozważania snuł sam Arystoteles. W czasach nieco późniejszych, bo już w renesansie, zjawisko odbicia dźwięku badał człowiek wielu talentów i zainteresowań – Leonardo da Vinci. Kolejne lata przyniosły rozwijające się na szeroką skalę badania nad

prędkością dźwięku.

A jak dziś zdefiniujemy dźwięk? To wrażenie słuchowe, spowodowane falą akustyczną rozchodzącą się w ośrodku sprężystym. Ośrodkiem sprężystym może być zarówno ciecz, gaz, jak i ciało stałe. W cieczach i ciałach stałych dźwięk przenosi się znacznie szybciej. Dźwięk, a właściwie jego stała obecność w życiu człowieka zaprowadziła nas na rodzinne warsztaty dźwiękowo-konstruktorskie WYBRZMIENIA/ WYTCHNIENIA. W tajniki niezwykle fascynującego tematu fal dźwiękowych, brzmienia miejsc i nieoczywistych materiałów wprowadziła nas Joanna Wabik, improwizatorka, pianistka, architektka, kompozytorka, autorka instalacji site-specific oraz działań z pogranicza muzyki eksperymentalnej, sztuk wizualnych, sztuki dźwięku, sztuki konceptualnej, performansu i poezji. *Podczas warsztatów prezentowałam niestandardowe metody pracy z wykorzystaniem różnych mediów, w tym właśnie dźwięku, światła, architektury. A wszystko to w specyficznym kontekście. Tworząc instalację artystyczną, zanurzyliśmy się w brzmieniach miejsc*

i materiałów, w których prawdopodobnie nie szukalibyśmy „muzyki” – mówi Joanna. Wzięliśmy pod lupę ukryte na co dzień dźwięki. Za pomocą zarówno starych, jak i nowych technik, próbowaliśmy je wydobyć i wykorzystać. Na chwilę zamieniliśmy się w dźwiękowych alchemików_czki, doświadczając pracy nad kompozycją przestrzenno-dźwiękową – dodaje.

Czy dźwięki i wybrzmienia odkrywane, tworzone oraz towarzyszące uczestnikom_czkom podczas warsztatów przyniosły im choć odrobinę wytchnienia? Bez wątpienia rozbudziły w niektórych z nich pasję do odkrywania i poszukiwania nowych, nieznanych wcześniej akustycznych i artystycznych wrażeń.









RODZINNE REZYDENCJE ARTYSTYCZNE

RODZINNE REZYDENCJE ARTYSTYCZNE W ARTzonie.

Rodziny stają się gospodarzami Domu Kultury, przygotowując przy wsparciu zespołu instytucji specjalny program wydarzenia kulturalnego adresowanego do mieszkańców_nek Krakowa.

Rodziny – Rodzinni rezydenci_tki w przestrzeni ARTzony stają się animatorkami_ami życia kulturalnego, prawdziwymi Domownikami_czkami, moderatorami_kami i odkrywczyniami_cami potencjału kreatywnego tkwiącego w społeczności miasta.

Rezydencja I

Wszystko, co wiemy o świecie, zawdzięczamy zmysłom. Dzięki nim mamy świadomość, gdzie jesteśmy, co nas otacza, co bawi, wzrusza, inspiruje. Poprzez zmysły biegnie droga do umysłu, uczuć, wyobraźni, kreatywności, przeżyć, wspomnień. Sztuka pozytywnie wspiera zmysły dziecka, pobudza i reguluje emocje, obniża poziom stresu, wspiera w rozwoju artystycznym. Doświadczenie sztuki wspomaga u dzieci budowanie wiedzy o świecie i w przystępny sposób systematyzuje wiedzę o otaczającej je rzeczywistości².

SENSORYCZNE POLA SZTUKI, taki tytuł nosiła pierwsza z dwóch Rodzinnych Rezydencji Artystycznych w ARTzonie przygotowana wspólnie z Rodzinami Jakubowskich, Maciaszków i Kokoszków. Kilka godzin wypełnionych warsztatami zachęcającymi do interakcji, wspólnego tworzenia, poznawania różnych kolorów i faktur sprawiło, że przestrzeń ARTzony Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida stała się wyjątkowym polem doświadczenia i odczuwania. Sensoryczny, czyli doznawany za pomocą

zmysłów, czuciowy, wrażeniowy. Takie też były warsztaty, które znalazły się w programie wydarzenia SENSORYCZNE POLA SZTUKI. Jednym z nich była „Sztuka jadalna”, czyli połączenie elementów sztuki, plastyki i eksperymentowania kolorem. Najmłodszy mieszał, ugniatali, przelewali i tworzyli kolorowe dzieła, wykorzystując do tego produkty jadalne. Trochę starsi tworzyli up-kolaże, sensoryczne obrazy z wykorzystaniem materiałów z drugiego obiegu. Niepotrzebne już skrawki tapet, tkanin i obrazów mogły na nowo stać się ciekawą dekoracją i ozdobą dziecięcego pokoju. W „Wolnej strefie zabawy” zlokalizowanej w Tajemniczym Ogrodzie przy ARTzonie można było, mocno eksperymentując, namalować własny obraz, a przy stolikach sensorycznych bawić się materiałami o różnych fakturach. Na ekspresję i inwencję twórczą najmłodszych czekały także tekturowe „Domy sztuki”. Dla nieco starszych przygotowano stanowisko, na którym można było przekonać się, że haft nie musi oznaczać płaskiej formy, a następnie własnoręcznie poćwiczyć tzw. haft sensoryczny, czyli ścięgi 3D.

² „Kultura dostępna sensorycznie”, katalog powystawowy, dostępny na stronie Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida: <https://okn.edu.pl/artzona/kultura-dostepna-sensorycznie/> (dostęp: 7 grudnia 2021).



Rezydencja II

Szachy, czyli strategiczna gra dla dwóch osób prowadzona na 64-polowej szachownicy, to jedna z najstarszych gier znanych na świecie. Za kolebkę szachów uznawane są Indie. Zanim gra trafiła do Europy, kilkakrotnie zmieniała swoją nazwę, a jej reguły uległy znaczącej ewolucji. Swoją złotą okraszę szachy przeżywały w epoce renesansu, szczególnie we Włoszech i Hiszpanii. Pierwszy wielki międzynarodowy turniej rozegrano w 1851 r. w Londynie. Od 1927 r. rozgrywane są drużynowe mistrzostwa świata, czyli olimpiady szachowe. W 1926 r. odbyły się pierwsze indywidualne, a trzy lata później pierwsze drużynowe mistrzostwa Polski w szachach. Od drugiej połowy XX w. wielką popularność zyskała gra w szachy z komputerem. 13 sierpnia 2008 r. rozegrano pierwszą partię szachową pomiędzy szachistą przebywającym w przestrzeni kosmicznej oraz jego kolegami na Ziemi. Partia zakończyła się zwycięstwem pracownika Międzynarodowej Stacji Kosmicznej, amerykańskiego astronauty Grega Chamitoffa. Dziś wiele osób grywa przez internet,

a szachy przeżywają wyraźny renesans. Nowa Huta już od prawie dziesięciu lat ma także swoje mistrzostwa szachowe. W gronie uczestniczek Nowohuckich Mistrzostw Szachowych znalazła się Emilia Szopa, która w 2017 i 2018 r. stawała na najwyższym podium w swojej kategorii wiekowej. Emilia jest zawodniczką Krakowskiego Klubu Szachistów, najstarszego klubu szachowego w Polsce oraz reprezentantką Polski w turniejach szachowych. W 2019 r. w Pardubicach wspólnie z koleżankami wywalczyły złoty medal Drużynowych Mistrzostw Europy Juniorek do lat dwunastu. W 2021 r. Emilia zajęła ósme miejsce na Mistrzostwach Polski Juniorek do lat czternastu w szachach błyskawicznych. Ma także na swoim koncie wiele sukcesów na szczeblu regionalnym i lokalnym. Pasja i talent Emilii stały się inspiracją do zorganizowania w ARTzonie Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida wydarzenia pod tytułem „Nadzwyczajna Szachownica / Rodzinna Rezydencja Artystyczna w ARTzonie”. Najważniejszym punktem programu był oczywiście mały turniej gry w szachy symultaniczne, podczas którego Emilia

jednocześnie stawiała czoła dziesięciorgu śmiałkom w różnym wieku. Oprócz szachowej rozgrywki uczestnicy czki wydarzenia brali udział w warsztatach tanecznych i rodzinnej sesji fotograficznej, ozdabiali bawełniane torby tematycznymi nadrukami oraz tworzyli kolorowe przypinki i magnesy. Całość programu została przygotowana przez zespół rodzinny w składzie: Marta, Patryk, Emilia i Natalia przy wsparciu animatorek_ów ARTzony.





ODWAŻNY FESTIWAL KREATYWNOŚCI

ODWAŻNY FESTIWAL KREATYWNOŚCI
Odważny Festiwal Kreatywności 2021 był wydarzeniem skierowanym do twórczyń_ców, którzy chcą przyjrzeć się swojej kondycji artystycznej, nie tylko profesjonalnych, ale także, a może przede wszystkim, dla tych na początku artystycznej drogi. Skomponowany przez nas program spotkań i warsztatów był pomyślany tak, by stanowić narzędzie do wglądu w siebie, w potrzeby, motywacje, pobudki i bodźce, które kierują w stronę tworzenia. Podczas Festiwalu każdy z uczestników_czek mógł symbolicznie otworzyć się na nowe doświadczenia i razem z nami znaleźć odpowiedzi na pytania: Czy jestem artystką_a? Kim właściwie jest artystka_a? Czy muszę spełnić szereg wymogów, aby móc się nim/nią nazywać? A nawet jeśli je spełnię, to czy będę czuł twórcze zadowolenie? Szukając odpowiedzi na te pytania, uczestniczki_cy mierzyli się ze szczerością wobec najbardziej wymagającego rozmówcy – wobec siebie samego. Razem z ekspertkami, instruktorami i zaproszonymi gośćmi, wrzuciliśmy do bardzo pojemnego kotła takie zagadnie-

nia jak: krytyka, intuicja, szczerłość, osobowość, autentyczność, świadomość, wena. Zamieszaaliśmy ten różnorodny koktajl i niemal przez cały listopad delectowaliśmy się jego słodko-cierpkim smakiem. Jak się okazało, mimo iż składniki były te same, każda_y stworzyła swoistą, mocno zindywidualizowaną recepturę - mówi Aga Pięta-Jadczak, jedna z koordynatorek Festiwalu.

Podczas Odważnego Festiwalu Kreatywności 2021 uczestniczki_czki poruszali się w trzech obszarach tematycznych: artysta w kryzysie, zarządzanie czasem, strategia. Podczas warsztatów z dr Agą Szuścik mogli przyjrzeć się bliżej procesowi introspekcji artystycznej, czyli zastanowić się nad tym, jak tworzyć w zgodzie z sobą. Pracownia Artist in Bloom przeprowadziła warsztat kreatywny o odwadze prezentowania swojej twórczości. Krystian Truchalski zabrał uczestników_czki w dźwiękową podróż do znalezienia własnego, artystycznego rytmu w zarządzaniu sobą w czasie. Przy użyciu odpowiednich technik i narzędzi wytyczano drogowskazy, odnajdywano własne ścieżki,

odkrywano swoje talenty oraz przewyciężano obawy, kryzysy i przeszkody blokujące kreatywność. Dodatkowym i bardzo ważnym elementem programu były „Psychofreski”, ze swoją unikatową formułą intuicyjnego malowania w rytm muzyki na żywo.

Wyjątkowość „Psychofresków” polega na tym, że spotykamy się i wchodzimy razem w proces tworzenia. To też różnorodność, którą każdy z nas przynosi. Wchodzimy w coś, co nas łączy, buduje relacje. W kontekście trwającej sytuacji, epidemii Covid-19, dużej ilości lęku, który w sobie nosimy, czas, kiedy czujemy się bezpiecznie i możemy coś współtworzyć, pomaga nam zrobić pierwsze kroki w stronę powrotu do świata i do samej, samego siebie. Minęło już półtora roku od kiedy funkcjonujemy w oddzieleniu i być może jesteśmy inni, trochę zapomnieliśmy jakimi byliśmy jeszcze przed pandemią.

A wszelkie formy sztuki sprawiają, że mamy szansę wrócić do swojego sedna i móc na nowo poznać siebie w tej innej rzeczywistości, nowej odsłonie, ze wszystkimi doświadczeniami, które mamy. Sztuka jest subtelnym

sposobem na to, żeby pewne rzeczy wyrazić, dotrzeć do słów, które czasami trudno nam wypowiedzieć i trudnych do nazwania emocji. Jest wdzięczną formą, można w niej przepracować to, co się przeżyło w tym trudnym czasie, jaki mieliśmy i nadal mamy – mówi Agata Brzoska, prowadząca spotkanie „Psychofreski”.

Uczestnicy czki Festiwalu pytani, dlaczego zdecydowali się w nim wziąć udział, wymieniali takie kwestie jak chęć odblokowania swojego potencjału twórczego, znalezienia własnego *work life balance*, powrotu do źródeł, dzięki którym zaczęli tworzyć, chęć pielęgnowania swojego potencjału. Odważny Festiwal Kreatywności pokazał, jak ważne są nieszablonowe i nowatorskie działania, pozwalające ludziom odkrywać ich wyjątkowość i oryginalność.







NIEODZOWNOŚĆ DOMU KULTURY





Katalog podsumowujący pierwszy rok realizacji projektu WYJĄTKOWE HISTORIE POWSZECHNE. DOM KULTURY

Organizator projektu: Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida

Koordynatorka projektu: Małgorzata Hajto

Współpraca:

Agata Brzóska, Paweł Dróżdż Bohater, Weronika Idzikowska, Dariusz Janiczak, Marzena Kolarz, Natalia Koytko, Agnieszka Madetko-Kurczab, Agnieszka Łukaszewska, Paulina Maciaszek, Wiktoria Michałkiewicz (Artist in Bloom), Anna Miodyńska, Monika Orzeł, Magdalena Petryna, Cezary Skrocki, Marta Skrocka, Aga Szuścik, Piotr Ślęzak (Alpmim), Krystian Truchalski, Joanna Wabik, Natasza Winiarska

Zespół projektowy / Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida:

Marzena Bińczycka, Marta Kozłowska-Derlatka, Justyna Dutka, Józef Gąstoł, Agnieszka Pięta-Jadczak, Monika Jastrząb, Julia Lachiewicz, Zuzanna Lech, Maciej Kasprzyk, Jarosław Kłaś, Elżbieta Urbańska-Kłapa, Magdalena Kotula, Mariola Mikołajczyk, Katarzyna Wesołowska-Mleczek, Karolina Nowacka, Ernest Ogórek, Maja Wąchała-Skindzier, Katarzyna Szczęśniak



ARTzona



**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury.

Projekt jest współfinansowany ze środków Miasta Krakowa oraz Rady Dzielnicy XVIII Nowa Huta.

Copyright © Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida

Kraków 2021

ISBN: 978-83-963762-1-3

Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0 Polska (BY-SA(<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/legalcode.pl>))

ARTzona Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida

ARTzona jest częścią Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida w Krakowie. To otwarta przestrzeń działań artystycznych i społecznych. Oferta ARTzony- kierowana do wszystkich grup wiekowych – jest w dużej części kreowana lub inspirowana przez mieszkańców miasta. Najważniejsze projekty realizowane obecnie w ARTzonie to: „Heroina. Bohaterka. Festiwal Kobiet”, „Halo! Tu Ziemia!”, „Naturalnie Rodzinnie”, „Mała ARTzona”, „Mała Letnia Akademia Folkloru”, „Kreacje. W Sieci Kultury 2021”, „Międzynarodowy Tydzień Bliskości”, „Klub Rodziców w ARTzonie”, „Miejskie Hafciarki”, „Moc Listopadowa”, „Wyjątkowe Historie Powszechne. Dom Kultury”, „Kultura. Przestrzenie Inspiracji 2021”, „Fotoświaty 2021”. Działania ARTzony realizowane są dzięki wsparciu finansowemu Miasta Krakowa, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, Rady Dzielnicy XVIII Nowa Huta oraz ArcelorMittal Poland S.A.

31-959 Kraków
os. Górali 4

tel. 12 644 38 98 | artzona@okn.edu.pl | www.artzona.okn.edu.pl

ISBN 978-83-963762-1-3



9 788396 376213



organizator



ARTzona



Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

partner

DZIELNICA XVIII
NOWA HUTA

patroni medialni



Kulturatka.pl



Dofinansowane ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury